

RECOMANDĂRI GENERALE

privind implementarea pachetului informațional elaborat pentru prima lecție cu genericul „Împreună pentru pace”¹ în anul de studii 2024-2025

Tema lecției inaugurale, „Împreună pentru pace” are în vedere contextul socio-politic actual, iar proiectele didactice propuse o abordează diferit, în funcție de vârstă și de nevoile de învățare ale elevilor și elevilor care încep acest an școlar.

Pentru fiecare nivel sunt propuse mai multe proiecte didactice, din care profesorii pot alege pe acelea pe care le consideră potrivite pentru clasa la care predau lecția și pe care le preferă personal. Proiectele au toate în vedere dezvoltarea competențelor pentru cultură democratică ale elevilor, așa cum sunt ele definite în Cadrul de Referință al Competențelor pentru Cultură Democratică al Consiliului Europei. Competențele pentru cultură democratică sunt competențele specifice ale disciplinei Educație pentru Societate, dar proiectele didactice sunt concepute astfel încât să poată fi aplicate cu succes de profesori de orice specializare.

De asemenea, unele dintre proiecte abordează teme legate de Europa, Uniunea Europeană (UE), sau procesul de integrare europeană. Acestea se justifică în raport cu tema generală, în special având în vedere că, pe de o parte, valorile europene (pe care le apără și le promovează atât Consiliul Europei, cât și UE) sunt singurele pe care se poate baza o societate pașnică și echitabilă, în care cetățenii să își vadă drepturile recunoscute și protejate. Pe de altă parte, aceste lecții argumentează faptul că UE este structura care a asigurat cea mai îndelungată și stabilă perioadă de pace, stabilitate și dezvoltare în Europa, după secole de războaie succesive. Abordarea temei lecției din perspectiva europeană este justificată și de faptul că în 2024 Consiliul Europei sărbătorește 75 de ani de la înființare și tot în acest an Republica Moldova a început procesul de aderare la UE.

Cu toate acestea, realizarea lecțiilor pe baza proiectelor centrate pe dimensiunea europeană nu presupune cunoștințe aprofundate în domeniu din partea profesorilor. Activitățile de învățare recomandate își propun în primul rând să stimuleze elevii să reflecteze critic, să discute și să conștientizeze conexiunile între valorile europene, procesul de integrare europeană și Republica Moldova, rămânând la nivel de principii, fără a intra în dispute politice specifice. Pentru a susține profesorii care nu au pregătire în științele sociale, indicăm în anexă câteva repere istorice care pot fi utile în activitatea didactică, specificând totodată că unele proiecte de lecții includ aspecte mai detaliate, suficiente pentru o bună gestionare a procesului didactic la clasă.

Proiectele didactice reprezintă un instrument orientativ de sprijin pentru planificarea și desfășurarea primei lecții. Exemplele de activități sunt preluate și adaptate din mai multe publicații ale Consiliului Europei, respectiv din alte surse citate corespunzător, sau au fost concepute special

¹ Proiectele didactice au fost elaborate cu suportul proiectului Consiliului Europei „Educație pentru democrație în Republica Moldova”

pentru această ocazie. Profesorul are libertatea de a adapta și modifica obiectivele educaționale ale lecției și activitățile de învățare în funcție de nevoile și ritmul de învățare ale elevilor/elevelor. Se pot, de asemenea, combina sau prelua anumite idei referitoare la partea de evocare sau la cea de reflecție, de la o lecție la alta.

Durata activităților de învățare este estimativă, iar decizia finală privind alocarea timpului revine cadrului didactic.

Ca toate activitățile de învățare care își propun dezvoltarea competențelor pentru cultură democratică (acestea incluzând valori, atitudini, abilități și cunoștințe înțelese critic) și activitățile propuse în proiectele didactice privind prima lecție presupun o implicare activă a tuturor elevilor și elevelor și limitarea momentelor de prelegere ale profesorilor. În toate etapele procesului didactic este importantă organizarea unui proces care să faciliteze, să încurajeze și să susțină participarea întregii clase la realizarea sarcinilor prevăzute.

Este esențial ca profesorul să acorde atenție reacțiilor elevilor/elevelor și să ajusteze procesul de învățare. Încurajarea exprimării opiniilor, emoțiilor, gândurilor și reflecțiilor, respectând demnitatea umană și diversitatea grupului, este crucială. Dacă unii elevii nu sunt dispuși să se exprime, profesorul nu va exercita presiuni asupra lor. Profesorul va stimula elevii să formuleze propriile concluzii, pe baza activităților didactice și va evita, atât să impună propriile concluzii, cât și să adreseze întrebări cu răspuns dezirabil așteptat (de tipul „nu-i așa că ...?”). Dimpotrivă, profesorul va aprecia opiniile exprimate de elevi și, când este cazul, va adresa întrebări deschise care să susțină elevii în înțelegerea critică a problematicilor abordate. Activitățile sunt astfel concepute încât să încurajeze elevii, nu doar să reflecteze asupra temei, ci și să acționeze, la nivel individual, interpersonal, în clasă, în școală și în societate, în acord cu valorile europene, promovând bunătatea, respectul, gestionarea pașnică a conflictelor și susținând beneficiile colaborării, la toate nivelurile.

Pentru pregătirea lecțiilor, profesorii care au alte specializări, sau cei care predau la ciclul primar, pot cere sprijin colegelor și colegilor care predau Educație pentru Societate, care sunt familiarizați atât cu competențele pentru cultură democratică, cât și cu abordarea metodologică descrisă mai sus. Mai mult, ghidurile pentru profesori care predau Educație pentru Societate, elaborate cu sprijinul Consiliului European, pot fi consultate ca orientare metodologică suplimentară.

Axexa - Repere istorice în integrarea europeană

1948 – (7-11 mai) Congresul European, la Haga, politicieni, intelectuali și reprezentanți ai societății civile din 20 de țări propun crearea unor structuri europene care să prevină viitoare războaie și să asigure pacea și stabilitatea pe continent, pe principii democratice și pe baza respectării drepturilor omului.

1949 – (5 mai) Ia naștere Consiliul European, organizație interguvernamentală cu sediul la Strasbourg, cu misiunea de a promova drepturile omului, democrația și statul de drept. Consiliul European este diferit de Uniunea Europeană, dar colaborează cu aceasta, promovând aceleași valori.

1950 – (9 mai) Robert Schuman, ministrul de externe al Franței, a propus integrarea industriilor de cărbune și oțel ale Franței și Germaniei sub o autoritate comună, pentru a se face imposibil un nou război între aceste țări. Această propunere a pus bazele Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO), care a devenit un model pentru cooperarea europeană.

1957 – Tratatul de la Roma a fondat Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (EURATOM). CEE a pus bazele pieței comune europene, eliminând treptat barierele comerciale dintre statele membre.

1992 – Tratatul de la Maastricht a creat oficial Uniunea Europeană și a introdus noțiunea de cetățenie europeană. De asemenea, a stabilit planul pentru crearea unei uniuni economice și monetare, inclusiv introducerea unei monede comune, euro.

1995 - Republica Moldova a devenit membră a Consiliului Europei și prin aceasta s-a angajat să susțină apărarea și promovarea drepturilor omului, democrației și statului de drept, dar și să protejeze minoritățile.

2022 – Republica Moldova a devenit stat candidat pentru a adera la Uniunea Europeană.

2023 – (decembrie) Deschiderea negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.